

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De commendatione virtutum, & de virtutibus cardinalibus, prout sunt
politicæ, purgatoriæ, purgati animi, & exemplares. Cap. XXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

gradu Prudentia valet in præcauendis infidijs: Iustitia in subueniendis aliorum miserijs: Fortitudo in perferendis molestijs: & Temperantia in coercendis prauis delectationibus. Aliter verò possident eas perfecti, qui iam deiectis vitijs & sopitis concupiscentijs, dulciter quiescunt in sponsi brachijs, ita quòd rarò iam insurgunt primi motus: & sic dicuntur virtutes purgati animi. In quo gradu, secundùm Augustinum, prudentiæ succedit contemplatio, fortitudini firmitas adhaerentiæ, temperantiæ mensura dilectionis: iustitiæ verò debita ordinatio ad Deum, & ad proximum. Aliter denique consistunt in mente diuina: & sic vocantur virtutes exemplares, quia sicut rerum omnium exemplar est Deus, sic & idæ virtutù, quæ in Deo consistunt.

Purgatè
animi.

Exemplares.

Hoc autem maximè mouere debet hominem ad amorem bonitatis & virtutum, quòd sicut ipse quando bonus est, melior est omnibus creaturis visibilibus; sic etiam quando malus est, peior est omnibus illis: quia non solum malus est malitia pœnæ, sed etiam culpæ: vnde fit debitor mortis tam temporalis quàm æternæ. Et tamen adeò cecitas inualuit, adeò homo interior obsurduit, vt omnia velit habere bona præter seipsum: quia *cùm in honore esset, non intellexit, cõparatus est iu-* *mentis insipientibus, & similis factus est illis.* Virtus autè in cõspectu Domini tam pretiosa est, vt morti potius succuberet, quàm veritati contraireret, vt virtutes nobis æstimatione sua faceret pretiosas. Nimirum, cùm anima, quamuis nobilissima creatura, vtpote diuina imagine insignita, quicquid pulchritudinis & decoris habebit, ab ipsa virtute tam excellenter relucebit, vt concupiscat rex decorem eius.

Virtutù ad
amorem quid
maximè
moueat.

Psal. 48.

De commendatione virtutum, & de virtutibus cardinalibus, prout sunt politicae, purgatoriae, purgati animi, & exemplares. Cap. XXIIII.

Plebra es amica mea, suavis & decora. Ars bene recteque viuendi, virtus à veterib⁹ definitur. Diffinitio verò breuis & vera virtutis est ordo amoris. Nam in hac vita virtus est diligere, quod diligendū est. Id solum diligere, prudentia est: nullis inde molestijs auerti: fortitudo est: nullis illecebris auerti, temperantia est: nulla superbia iustitia est. Nihil igitur aliud virtutem affirmauerim, nisi summum amorem Dei. Vnde temperantia, est amor integrum se præbens ei quod amatur. Fortitudo, est amor omnia facillè tolerans, propter

Virtus qd.

Z 2 id quod

id quod amatur. Iustitia, est amor soli amato feruens, & propterea rectè dominans, & bene imperans cæteris, quæ sunt homini subiecta. Prudentia est amor bene discernens ea, quibus adiuuatur, ab his, à quibus impeditur, & ea sagaciter eligens. Non autem est virtus non posse peccare, sed nolle: & sic perseverantiâ tenere voluntatis per iustitiam, consuetudinis, ut imitetur naturam, vel ut murerur in naturam. Virtutes enim, quibus rectè viuitur, magna bona sunt; Sed animæ potentia, sine quibus rectè viuere nemo potest: media bona sunt: Minima verò bona sunt, bona corporalia. Medijs igitur & minimis bonis potest quis malè uti, non autè magnis bonis: quia virtutibus nullus malè utitur, sicut nec recta ratione. Vnde omnis ordinatio, quæ etiâ virtus nominatur, est fruendis frui, & vtendis uti. Cæterum, omnibus thesauris pretiosiores sunt opes virtutum, quia felicitatis origo de virtute procedit. Dicit enim Socrates: Bonorum omnium & totius prosperitatis causam penes virtutem consistere, ipsamq; solam esse, quæ res impossibiles ad possibilem redigit facilitatem. Hinc sola virtus potest fortunatissimum facere. Nam absque virtute ex alijs prosperis non potest felicitas inueniri.

Veruntamen de virtutibus cardinalibus hic agendum est, quas solas multi Philosophorum suspicabantur esse virtutes, & nullas alias. De quibus etiam dicit Hieronymus: Viscere quales quærat Dominus ornatus? Habeto iustitiam, temperantiam, prudentiam, fortitudinè: nihil his ornamentis pretiosius, nihil hæc gemmarum varietate distinctius. Macrobius autem super somnium Scipionis refert, quod Plotinus Philosophus, inter professores philosophiæ princeps & imitator Platonis, in libro de virtutibus, gradus virtutû digerit, & distinguit, dicens: Quatuor sunt genera virtutum. Primæ politicæ, secunda purgatoria, tertiæ sunt animi iam purgati, quarta verò dicuntur exemplares. Et sunt politicæ quidem hominis, quia sociale animal est homo, secundum quas homo operatur inter ciues, & secundum quas homo politicum animal, id est moribus ornatum, nuncupatur. Prudentia igitur politicæ virtutis est, ad rationis normam quæcunque cogitat, vel agit, vniuersa dirigere, ac nihil præter rectum facere, siue vellet, huiusmodi actibus tanquam diuinis arbitris providere. Fortitudinis autem politicæ virtutis est, animum supra periculi metum agere, nihilque nisi turpia timere, tolerareque fortiter prospera & aduersa. Temperantiæ verò politicæ est, nihil appetere penitendum, in nullo legem

Genera
virtutum.
Virtutes
Politice.

legem & modum rationis excedere; sub iugo quoque rationis cupiditatem corporis edomare. Iustitiæ autem politica est, vnicuique quod suum est seruire.

Secundum verò genus virtutum, sunt virtutes purgatorię, scilicet ^{Virtutes purgatorię.} quę sunt otiosorum, vel contemplatiuorum, qui se sequestrant ab actibus rerum publicarum. Quorum officia Plotinus philosophus sic dispensauit: Prudentiæ est, mandum, & omnia quę in mundo sunt, diuinorum contemplatione despicere, omnemque animi cogitationem in sola diuina dirigere, & ad illa cuncta corporis opera regulare. Temperantiæ est, derelinquere quę corporis vsus requirit, in quantum natura patitur. Fortitudinis autem est, nõ terri propter recessum animæ de corpore, vel propter aliquod periculum mortis, vt anima habeat liberum ascensum ad superna. Iustitiæ verò est, ad vniuscuiusque virtutis obsequium consentire, vnicuique quod suum est, tribuendo. ^{Virtutes purgati animi.} Tertium verò genus virtutum sunt virtutes purgati animi, quas prædictus Plotinus Philosophus appellabat purgati animi, quia in suis actibus iam quasi diuinam similitudinem assequuntur: ita videlicet, quòd illic prudentiæ sit, diuina non quasi in electione præferre, sed hæc sola noscere & iugiter speculari, & tanquam nihil aliud sic delectabiliter intueri. Temperantiæ verò sit, terrenas cupiditates nõ reprimere, sed penitus obliuisci. Fortitudinis autem sit, passiones ignorare, non vincere, vt irasci nesciat, nihilque cupiat. Iustitiæ verò sit, ita cum superna & diuina mente sociari, vt iam seruet cum ea perpetuum fedus, illam inseparabiliter imitando. ^{Virtutes exemplares.} Quartum denique genus virtutum vocat Plotinus exemplares, quas in mente diuina constituit. De quarum exemplo reliquę virtutes omnes per ordines defluunt, secundum id quod perfectionis, & nobilitatis in ceteris virtutibus inueniuntur. Motus est itaque Plotinus ex ideis Platonis, quas omnium rerum creaturarum causas & rationes esse voluit Plato. Si enim rerum creaturarum, multò magis virtutum ideas esse in mente diuina credendum est, ita scilicet, quòd ipsa mens diuina in Deo sit prudentia. Temperantiæ verò in Deo est, scilicet quòd ipsa mens eius in semetipsa perpetua intentione conuersa est: sicut in nobis temperantiæ dicitur per hoc, quòd concupiscibilis rationi conformatur. Fortitudo verò Dei est immutabilitas, qua semper idem est, nec aliquando aliquo modo immutatur. Iustitiæ verò Dei est, quòd perenni lege à sempiterni operis sui continuatione nõ flectitur; quod est idem quod obseruatio legis æternæ in op-

ribus suis. Denique, secundum Gregorium, prudentia, temperantia, fortitudo, atque iustitia tanto perfectae sunt singula, quantum vicissim sibi sunt coniuncta. Nam unusquisque tantum prudens est, quantum temperans, fortis, & iustus. Et tantum temperans est, quantum fortis, iustus, & prudens. Et tantum fortis est, quantum iustus, prudens, & temperans. Et tantum iustus est, quantum prudens, temperans, & fortis. Proprie tamen prudentia est in praecauendis insidijs, fortitudo in perferendis molestijs, temperantia in coercendis delectationibus prauis, & iustitia in subueniendis miseris. Et sunt quasi quatuor scuta virtutum, quibus non solum regimur, sed etiam regimur & luctamur contra hostes malignos. Sed, ut dicit Augustinus de Ciuitate Dei, virtutes, quas sibi mens hominis habere videtur, per quas imperet corpori & vitijs, ad quodlibet adipiscendum vel tenendum, nisi retulerit ad Deum, etiam vitia potius sunt quam virtutes. Nam qui de bono opere gloriatur, de virtute vitium facit, nec conscientia in serenatur, sed obnubilatur: quia secundum Chrysostomum, malitia etiam ante gehenam eos, qui hanc eam percipiunt, cruciare consuevit. Et virtus etiam ante regnum caelorum eos, qui hanc eam operantur non sistit, cum optima spe & perpetua delectatione viuere facit.

Virtus quando vertatur in vitium.

De intentione bona, & praua, ex qua semper opus qualitatem consequitur, & hypocrisi: & quod ad triplex velle sequitur triplex intentio. Cap. XXV.

Vulnerasti cor meum soror mea sponsa, vulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum. Cant. IIII: Vulnerasti inquit, cor meum, vulnere amoris, in incarnatione, & compansionis, in passione: soror mea, per naturae identitatem, per voluntatis conformitatem, & per regni cohaereditatem: sponsa, per fidei subarrhationem, per lectuli communicationem, & per intimae charitatis unionem: in uno oculorum tuorum, id est, in vnica intentione & affectione aeternorum. Quali dicat: O anima, quae soror mea dici meruisti, ex quo carnem sumendo me fratrem tibi feci, & quam sponsam elegi, cum te mihi in amore & voluntatis vnitatem coniunxi, in eo quod aeterna potius, quam terrena cordis oculis vides & quaeis, tantum me latificas, & grata efficeris, ut amor tuus cor meum vulneret, & nimirum sua penetrat. Salus tua est contemplatio mei amoris, meaque fruitionis. Hunc spiritualem visum, & salutis tuae desiderium vehementer.